

ČÍSLOVKY

20. LEKCE

DRUHY LAT. ČÍSLOVEK

- **základní** (jedna, dvě...)
- **řadové** (první, druhý...)
- **podílné** (po jednom, po dvou...)
- **číselná násobná příslovce** (jednou, dvakrát..)
- **násobné** (jednoduchý, dvojnásobný...)

ZÁKLADNÍ ORIENTACE V ČÍSLOVKÁCH

- **11-17: -decim** (undecim, duodecim...)
- **desítky: -ginti/-ginta** (viginti, triginta...)
- **stovky: -centi/-genti** (ducenti, trecenti, quadringenti...)
- **základní číslovky fungují jako ADJEKTIVA** (krom výrazu milia - tisíc) → jsou ve stejném pádě jako počítaný předmět (quinque milites)

CO JE DOBRÉ VĚDĚT OBEZNĚ O SKLŇOVÁNÍ ČÍSLOVEK

- Většina **základních číslovek** se neskloňuje, skloňují se číslovky 1-3, číslovky pro stovky 200-900 a výraz milia (1000) v plurálu.
- Všechny **řadové číslovky** se skloňují jako adjektiva 1. a 2. deklinace v sg. **na -us, -a, -um**.
- Všechny **podílné číslovky** se skloňují jako adjektiva 1. a 2. deklinace v pl. **na -i, -ae, -a**.

SKLŇOVÁNÍ ČÍSLOVEK

1: UNUS, A, UM

sg.	m.	f.	n.
nom.	unus	unus	unum
gen.		unius	
dat.		uni	
ak.	unum	unam	unum
abl.	uno	una	uno

2: DUO, DUAE, DUO

pl.	m.	f.	n.
nom.	duo	duae	duo
gen.	duorum	duarum	duorum
dat.	duobus	duabus	duobus
ak.	duo/duos	duas	duo/duos
abl.	duobus	duabus	duobus

stejně se skloňuje
ambo, ae, o

3: TRES, TRIA

pl.	m.	f.	n.
nom.	tres	tres	tria
gen.		trium	
dat.		tribus	
ak.	tres	tres	tria
abl.		tribus	

200-900: (JAKO 200: DUCENTI, AE, A)

pl.	m.	f.	n.
nom.	ducenti	ducentae	ducenta
gen.	ducentorum	ducentarum	ducentorum
dat.		ducentis	
ak.	ducentos	ducentas	ducenta
abl.		ducentis	

1000: MILLE, MILIA

pl.	n.
nom.	milia
gen.	milium
dat.	milibus
ak.	milia
abl.	milibus

- **milia** v pl. má povahu substantiva, má tedy počítaný předmět v gen.: *duo milia hominum* (2000 lidí)
- v sg. ale má pád vyžadovaný větou: *mille incolae* (1000 obyvatel)

ČÍSLOVKY - PŘEHLED TVARŮ

20. LEKCE

ZÁKLADNÍ

1	ūnus, ūna, ūnum
2	duo, duae, duo
3	trēs, trēs, tria
4	quattuor
5	quīnque
6	sex
7	septem
8	octō
9	novem
10	decem
11	undecim
12	duodecim
13	trēdecim
14	quattuordecim
15	quīndecim
16	sēdecim
17	septemdecim
18	duodēvigintī
19	undēvigintī
20	vīgintī
21	ūnus et vīgintī (vīgintī ūnus)
22	duo et vīgintī (vīgintī duo)
28	duodētrīgintā
29	undētrīgintā
30	trīgintā
40	quadrāgintā
50	quīnquāgintā
60	sexāgintā
70	septuāgintā
80	octōgintā
90	nōnāgintā
100	centum
200	ducentī, ae, a
300	trecentī, ae, a
400	quadringentī, ae, a
500	quīngentī, ae, a
600	sescentī, ae, a
700	septingentī
800	octingentī, ae, a
900	nōngentī, ae, a
1000	mīlle
2000	duo mīlia

ŘADOVÉ

prīmus, a, um
secundus, a, um
tertius, a, um
quārtus, a, um
quīntus, a, um
sextus, a, um
septimus, a, um
octāvus, a, um
nōnus, a, um
decimus, a, um
undecimus, a, um
duodecimus, a, um
trēdecimus, a, um
quārtus decimus
quīntus decimus
sextus decimus
septimus decimus
duodēvicēsīmus
undēvicēsīmus
vīcēsīmus
ūnus et vīcēsīmus (vīcēsīmus prīmus)
alter et vīcēsīmus (vīcēsīmus alter)
duodētrīcēsīmus
undētrīcēsīmus
trīcēsīmus
quadrāgēsīmus
quīnquāgēsīmus
sexāgēsīmus
septuāgēsīmus
octōgēsīmus
nōnāgēsīmus
centēsīmus
ducentēsīmus
trecentēsīmus
quadrīgentēsīmus
quīngentēsīmus
sescentēsīmus
septīngentēsīmus
octīngentēsīmus
nōngentēsīmus
mīllēsīmus
bis mīllēsīmus

PODÍLNÉ

singulī, ae, a	po jednom
bīnī, ae, a	po dvou
ternī, ae, a	po třech
quaternī, ae, a	po čtyřech
quīnī, ae, a	po pěti
senī, ae, a	po šesti
septēnī, ae, a	po sedmi
octōnī, ae, a	po osmi
novēnī, ae, a	po devíti
dēnī, ae, a	po desíti

NÁSOBNÁ PŘÍSLOVCE

semel	jednou
bis	dvakrát
ter	tříkrát
quater	čtyřikrát
quīnquiēs	pětikrát
sexiēs	šestkrát
septiēs	sedmkrát
octiēs	osmkrát
noviēs	devětkrát
decīēs	desetkrát

JAK ČÍSLOVKY SPOJOVAT?

- **Desítky a jednotky:**
 - sestupně bez spojky (viginti unus = 21)
 - vzestupně se spojkou et (unus et viginti = 21)
- **Stovky a výše:**
 - pouze sestupně bez spojky et
 - sestupně se spojkou et: číslovka obsahující pouze tisíce a stovky (např. duo milia et sescenti = 2600)

DOBŘÍ RADY NA ZÁVĚR

- **základní číslovky fungují jako ADJEKTIVA** (krom výrazu milia - tisíce) → jsou ve stejném pádě jako počítaný předmět (quinque milites = pět vojáků). Pokud máte dojem, že už jste to četli, tak ano, hned na začátku. Ale je to důležité. Fakt. Žádné quinque militum.